
488

Besluit van 14 juni 1994, houdende wijziging van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o., het Inrichtingsbesluit dagscholen m.b.o., het Inrichtingsbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. en het Besluit staatsexamens v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. 1978 (diploma m.a.v.o.-v.b.o.; compensatie bij gespreide examinering)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 31 december 1993, nr. 93100061/3657, directie Wetgeving en Juridische Zaken, gedaan mede namens Onze Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;

Gelet op de artikelen 22, 23a, 27 en 29 van de Wet op het voortgezet onderwijs;

Gezien het advies van de Onderwijsraad (advies van 19 november 1993, nr. OR 93000310/2A S);

De Raad van State gehoord (advies van 4 mei 1994, nr. W05.94.0004);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 10 juni 1994, nr. 94026032/3657, directie Wetgeving en Juridische Zaken, uitgebracht mede namens Onze Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.¹ wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 3, derde tot en met vijfde lid, vervallen.

B

In artikel 10 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid, onderdeel d, wordt onder 1° na «Engelse taal,» ingevoegd «Friese taal,» en wordt onder 2° de zinsnede beginnend met «dierenhouderij» en eindigend met «bosbouw» vervangen door: plantenteelt, dierenhouderij, bloemschikken, groenvoorzieningen, verwerking agrarische producten, agrarische techniek, agrarische bedrijfseconomie.

2. De aanduiding «1.» voor de tekst van het eerste lid, en het tweede lid vervallen.

C

In de artikelen 23, onderdeel e, 24, onderdeel e, 25, onderdeel e, 25a, onderdeel e, 25b, onderdeel d, 26, onderdeel e, 26a, onderdeel f, 27, onderdeel f, 28a, tweede lid, onderdeel e, en 29 vervalt telkens na «artikel 10,»: eerste lid,.

D

Artikel 28 komt te luiden:

Artikel 28. Eindexamen landbouw en natuurlijke omgeving en eindexamen levensmiddelentechnologie

Het eindexamen van de afdeling landbouw en natuurlijke omgeving en de afdeling levensmiddelentechnologie in het voorbereidend beroepsonderwijs omvat:

a. Nederlandse taal,

b. 1°. a. één van de vakken plantenteelt, dierenhouderij, bloemschikken, groenvoorzieningen, verwerking agrarische producten, met dien verstande dat dat vak uitsluitend de schoolcomponent omvat, en

b. één van de vakken, genoemd onder a, met dien verstande dat dat vak uitsluitend de praktijkcomponent omvat, of

2°. twee van de vakken plantenteelt, dierenhouderij, bloemschikken, groenvoorzieningen, verwerking agrarische producten, met dien verstande dat die twee vakken zowel de schoolcomponent als de praktijkcomponent omvatten, of

3°. één van de vakken, genoemd in onderdeel b.2°, en één van de vakken agrarische techniek of agrarische bedrijfseconomie,

c. één van de vakken wiskunde, natuurkunde, scheikunde, biologie, en

d. twee nog niet gekozen vakken, genoemd in artikel 10, onderdeel d.

E

In artikel 29a worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het tweede lid wordt vernummerd tot vierde lid.

2. Na het eerste lid worden ingevoegd het tweede en derde lid, luidende:

2. Indien een leerling overeenkomstig het eerste lid een eindexamen theoretische richting van de afdeling administratie of de afdeling handel wil afleggen, is het op het beroep gericht eindexamenvak, bedoeld in het eerste lid, tweede volzin, een van de eindexamenvakken, genoemd in artikel 26a, onderdeel b of c, onderscheidenlijk artikel 27, onderdeel b of e.

3. Indien een leerling overeenkomstig het eerste lid een eindexamen theoretische richting van de afdeling landbouw en natuurlijke omgeving of de afdeling levensmiddelentechnologie wil afleggen, is het op het beroep gericht eindexamenvak, bedoeld in het eerste lid, tweede volzin, een van de eindexamenvakken, genoemd in artikel 28, onderdeel b.2°.

F

Na artikel 29a wordt ingevoegd een nieuw artikel, luidende:

Artikel 29b. Eindexamen m.a.v.o.-v.b.o.

1. In afwijking van artikel 22, eerste lid, onderscheidenlijk de artikelen 23 tot en met 28 en 29a, kunnen leerlingen van een scholengemeenschap waarin ten minste zijn verenigd een school voor middelbaar algemeen voortgezet onderwijs en een school voor voorbereidend beroepsonderwijs, een eindexamen afleggen dat leidt tot een diploma m.a.v.o.-v.b.o.

2. Het eindexamen, bedoeld in het eerste lid, omvat zes vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal,
- b. een van de vakken Franse taal, Duitse taal, Engelse taal, Spaanse taal,
- c. een op het beroep gericht eindexamenvak, genoemd in artikel 10, onderdeel d, onder 2°, met uitzondering van het vak machineschrijven en het vak maatschappelijke en beroepsvorming,
- d. drie nog niet gekozen vakken, genoemd in artikel 10, onderdeel c.

3. Het eindexamen, bedoeld in het eerste lid, wordt in ten minste drie vakken volgens het D-programma afgelegd. Het eindexamen in de overige vakken wordt ten minste volgens het C-programma afgelegd. Het eindexamen in het op het beroep gericht eindexamenvak wordt volgens het C-programma afgelegd.

G

In artikel 38, tweede lid, wordt na «behaalde cijfers,» ingevoegd: de, voor zover van toepassing, alsnog behaalde cijfers voor het schoolonderzoek,.

H

Artikel 49, tweede lid, eerste volzin, vervalt.

I

Artikel 59 komt te luiden:

Artikel 59. Spreiding eindexamen

1. Het bevoegd gezag kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is, en ten aanzien van een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in al zijn eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het eindexamen gespreid over twee schooljaren wordt afgenomen. Aan een kandidaat van een school voor v.a.v.o. kan de in de eerste volzin bedoelde toestemming uitsluitend worden verleend, indien de kandidaat in het laatste leerjaar eindexamen wil afleggen in al zijn eindexamenvakken.

2. Het bevoegd gezag geeft zijn in het eerste lid bedoelde toestemming uiterlijk vóór de aanvang van het eerste tijdvak van de centrale examens. In bijzondere gevallen kan het bevoegd gezag afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in al zijn eindexamenvakken examen heeft afgelegd.

3. De kandidaat legt in elk van zijn eindexamenvakken examen af in één van de twee schooljaren, bedoeld in het eerste lid.

4. Artikel 51, eerste tot en met vierde lid, is ten aanzien van de

kandidaat van toepassing in het tweede schooljaar waarin het gespreid examen wordt afgenomen. Het in de eerste volzin genoemde artikel is ten aanzien van de kandidaat tevens van toepassing in het eerste schooljaar waarin het gespreid examen wordt afgenomen, met dien verstande dat het in dat artikel bedoelde recht in dat eerste schooljaar ontstaat, nadat de eindcijfers van de vakken waarin in dat schooljaar examen is afgelegd, voor de eerste maal zijn vastgesteld.

5. Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de eindcijfers van de examens die zijn afgelegd in het eerste schooljaar waarin het gespreid examen wordt afgenomen, zendt het bevoegd gezag aan de inspectie een lijst waarop voor de kandidaat zijn vermeld de gegevens, genoemd in artikel 56, onderdelen a tot en met d.

6. De vaststelling van de uitslag geschiedt overeenkomstig artikel 49, eerste lid.

7. De directeur en de secretaris van het eindexamen kunnen aan het einde van het eerste schooljaar waarin het gespreid examen is afgenomen, toepassing geven aan het zesde lid.

J

In de inhoudsopgave worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het opschrift van artikel 28 komt te luiden:

Artikel 28. Eindexamen landbouw en natuurlijke omgeving en eindexamen levensmiddelentechnologie

2. Na het opschrift van artikel 29a wordt ingevoegd een nieuw opschrift, luidende:

Artikel 29b. Eindexamen m.a.v.o.-v.b.o.

3. Het opschrift van artikel 59 komt te luiden:

Artikel 59. Spreiding eindexamen

ARTIKEL II

Het Inrichtingsbesluit dagscholen m.b.o.² wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 4 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt na onderdeel b ingevoegd «c. het diploma m.a.v.o.-v.b.o.,» en worden de onderdelen c tot en met e geletterd d tot en met f.

2. In het tweede lid wordt na onderdeel b ingevoegd «c. het diploma m.a.v.o.-v.b.o.,» en worden de onderdelen c tot en met f geletterd d tot en met g.

B

In artikel 5 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt na onderdeel b ingevoegd «c. het diploma m.a.v.o.-v.b.o.,» en worden de onderdelen c tot en met e geletterd d tot en met f.

2. In het tweede lid wordt na onderdeel b ingevoegd «c. het diploma m.a.v.o.-v.b.o., mits eindexamen is afgelegd ten minste volgens het C-programma in wiskunde en ten minste volgens het D-programma in

biologie of natuurkunde,» en worden de onderdelen c tot en met f geletterd d tot en met g.

C

In artikel 6 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt na onderdeel b ingevoegd «c. het diploma m.a.v.o.-v.b.o.,» en worden de onderdelen c tot en met e geletterd d tot en met f.

2. In het tweede lid wordt na onderdeel b ingevoegd «c. het diploma m.a.v.o.-v.b.o.,» en worden de onderdelen c tot en met f geletterd d tot en met g.

D

In artikel 7 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt na onderdeel b ingevoegd «c. het diploma m.a.v.o.-v.b.o.,» en worden de onderdelen c tot en met e geletterd d tot en met f.

2. In het tweede lid wordt na onderdeel b ingevoegd «c. het diploma m.a.v.o.-v.b.o.,» en worden de onderdelen c tot en met f geletterd d tot en met g.

ARTIKEL III

Artikel 24 van het Inrichtingsbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.³ wordt gewijzigd als volgt:

A

Aan het eerste lid wordt een derde volzin toegevoegd, luidende:

Op de leerlingen die het eindexamen, bedoeld in artikel 29b van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o., afleggen, zijn de eerste volzin wat betreft het aantal te volgen lessen in de op het beroep gerichte vakken, en de tweede volzin niet van toepassing.

B

In het tweede lid, onderdeel a, vervallen «eerste lid,» en «en tweede lid,».

ARTIKEL IV

In artikel 45, eerste lid, van het Besluit staatsexamens v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. 1978⁴ wordt «voortgezet buitengewoon onderwijs» vervangen door: voortgezet speciaal onderwijs.

ARTIKEL V

In afwijking van artikel 38, tweede lid, van het Inrichtingsbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o., is op de leerlingen van een school voor voorbereidend beroepsonderwijs die het eindexamen, bedoeld in artikel 29b van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. afleggen, het aantal van 24 wekelijkse lessen voor de voorgeschreven op het beroep gerichte vakken niet van toepassing.

ARTIKEL VI

1. Het bevoegd gezag van een scholengemeenschap waarin ten minste zijn verenigd een school voor middelbaar algemeen voortgezet onderwijs en een school voor voorbereidend beroepsonderwijs, en waaraan bij beschikking van Onze Minister op grond van artikel 29, zevende lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs, is toegestaan dat wordt afgeweken van de artikelen 22, eerste lid, en 23 tot en met 28a van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o., kan aan leerlingen die tot die scholengemeenschap zijn toegelaten in het schooljaar 1993-1994 of in een daaraan voorafgaand schooljaar, onderwijs geven overeenkomstig het onderwijsprogramma dat is opgesteld aan de hand van die beschikking van Onze Minister, doch uiterlijk in het schooljaar 1996-1997.

2. De leerlingen, bedoeld in het eerste lid, kunnen uiterlijk in het schooljaar 1997-1998 eindexamen afleggen in de eindexamenvakken, genoemd in de in het eerste lid bedoelde beschikking van Onze Minister.

ARTIKEL VII

1. Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Laatstbedoeld besluit wordt niet genomen voordat vier weken zijn verstreken nadat het onderhavige besluit is overgelegd aan beide kamers der Staten-Generaal en gedurende die termijn niet door of namens een van beide kamers de wens wordt te kennen gegeven dat het in het onderhavige besluit geregelde onderwerp bij de wet wordt geregeld.

2. In afwijking van het eerste lid, treedt artikel IV in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin dit besluit wordt geplaatst.

¹ Stb. 1989, 327, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 10 november 1993, Stb. 594

² Stb. 1991, 336, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 10 november 1993, Stb. 594

³ Stb. 1993, 207, gewijzigd bij besluit van 15 juni 1994, Stb. 456

⁴ Stb. 1978, 623, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 10 november 1993, Stb. 594

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatcourant van 9 augustus 1994, nr. 150

ARTIKEL VIII

De tekst van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. wordt in het Staatsblad geplaatst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 14 juni 1994

Beatrix

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
J. M. M. Ritzen

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
P. Bukman

Uitgegeven de vijfde juli 1994

De Minister van Justitie,
A. Kosto

NOTA VAN TOELICHTING

§ 1. Algemeen

Met het onderhavige besluit worden vier onderwerpen geregeld, te weten:

1. de invoering van een zgn. gemengd diploma m.a.v.o.-v.b.o.;
2. een verduidelijking van het examen theoretische richting v.b.o. wat betreft de afdelingen administratie en handel;
3. in het landbouwonderwijs: een wijziging van het examen van de afdeling landbouw en natuurlijke omgeving en van de afdeling levensmiddelen-technologie;
4. de uitslagregeling voor examenkandidaten die een gespreid examen afleggen.

§ 2. Gemengde diplomering

In het kader van het beleid ten aanzien van de basisvorming en de scholengemeenschapsvorming is vastgesteld dat de mogelijkheid van een gemengd diploma m.a.v.o.-v.b.o. zal worden bevorderd. In de zogenaamde VBO-Beleidsbrief (Kamerstukken II 1991/92, 22 699, nr. 1), het naar aanleiding daarvan gevoerde overleg met de Tweede Kamer, en in de brief van 12 februari 1993 (Kamerstukken II 1992/93, 22 699, nr. 3) is de zienswijze van ondergetekenden met betrekking tot het gemengd diploma m.a.v.o.-v.b.o. mede in relatie tot het examen theoretische richting in het v.b.o. aangegeven.

Aan de regeling voor een gemengde diplomering liggen drie uitgangspunten ten grondslag:

- * een eerste met betrekking tot het stelsel van voorzieningen,
- * een tweede met betrekking tot de geldende examenregelingen, en
- * een derde met betrekking tot het karakter van het voorbereidend beroepsonderwijs.

Uit het stelsel van het voortgezet onderwijs vloeit het eerste uitgangspunt voort, namelijk dat een school voor m.a.v.o. een diploma m.a.v.o. kan uitreiken, en een school voor v.b.o. een diploma v.b.o. Om te voorkomen dat dit systeem wordt doorbroken, is ervoor gekozen dat een gemengd diploma m.a.v.o.-v.b.o. enkel kan worden afgegeven binnen een scholengemeenschap met m.a.v.o. en v.b.o.

Uitgangspunt voor een m.a.v.o.-diploma is de eis om in ten minste drie vakken examen volgens een D-programma af te leggen en in de rest van de vakken volgens een C-programma (artikel 22, tweede lid, van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.). Deze eis dient tevens aan het afgeven van een gemengd diploma m.a.v.o.-v.b.o. te worden verbonden om hiermee uitdrukkelijk aan te geven dat dit diploma van vergelijkbaar niveau is als een regulier m.a.v.o.-diploma.

Het derde uitgangspunt heeft te maken met het kenmerkende verschil tussen het m.a.v.o. en het v.b.o. in het onderwijsaanbod: het karakter van het voorbereidend beroepsonderwijs is voor een belangrijk deel te herleiden tot het aanbieden van op het beroep gerichte vakken, terwijl het m.a.v.o. deze vakken niet kent. Wil er sprake zijn van een gemengde diplomering m.a.v.o.-v.b.o., dan zal een op het beroep gericht vak deel moeten uitmaken van het examenpakket van de betrokken kandidaat.

Samengevat leiden de drie genoemde uitgangspunten ertoe, dat aan het afgeven van een gemengd diploma m.a.v.o.-v.b.o. eenzelfde minimumeis wordt verbonden als aan het afgeven van een m.a.v.o.-diploma. Dat wil zeggen dat het examen in ten minste drie vakken volgens een D-programma wordt afgelegd, en dat een dergelijk diploma alleen kan worden afgegeven aan leerlingen van een scholengemeenschap met m.a.v.o. en v.b.o.

De eis met betrekking tot het minimum aantal vakken volgens een

D-programma houdt in, dat de overige vakken – waaronder het op het beroep gerichte vak – dan ten minste volgens een C-programma moeten worden afgesloten.

Aan de theoretische richting, die in 1990 over de volle breedte van het voorbereidend beroepsonderwijs is ingevoerd, is de eis verbonden dat een leerling het eindexamen in alle vakken ten minste volgens het C-programma aflegt, voor zover het C-programma voor de desbetreffende vakken is vastgesteld (artikel 29a van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.). Gezien dit vereiste ligt het voor de hand de theoretische richting tot het v.b.o. te beperken.

§ 3. Examen theoretische richting afdelingen administratie en handel

In de eerdergenoemde VBO-Beleidsbrief is tevens opgemerkt dat in het veld misverstanden bestaan over de uitwerking van het examen theoretische richting wat betreft de afdelingen administratie en handel, omdat binnen het pakket van deze afdelingen drie op het beroep gerichte vakken worden genoemd. Aangezien kenmerkend voor de theoretische richting is dat een kernvak van de betrokken afdeling mag worden ingewisseld voor een algemeen vak, is de regeling voor genoemde afdelingen verduidelijkt. Voor een nadere toelichting hieromtrent wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij artikel I, onderdeel E.

§ 4. De afdeling landbouw en natuurlijke omgeving en de afdeling levensmiddelentechnologie

Bij de invoering van het voorbereidend beroepsonderwijs zijn in de agrarische sector de voorheen bestaande afdelingen vervangen door de afdeling landbouw en natuurlijke omgeving en de afdeling levensmiddelentechnologie. In verband daarmee worden nu ook de eindexamenvakken gewijzigd. Tevens worden in de praktijk gegroeide situaties vastgelegd. Het betreft het invoeren van – deels – nieuwe vakbenamingen, het bij elkaar plaatsen van twee complementerende vakken en het aanscherpen van de regeling voor het examen theoretische richting in beide genoemde afdelingen.

§ 5. Gespreid examen en compensatie

Op de kandidaten die als gevolg van langdurige ziekte of een overmachtssituatie een gespreid examen afleggen aan een dagschool voor v.w.o., a.v.o. of v.b.o. of aan een school voor v.a.v.o., wordt thans van toepassing de uitslagregel dat eindcijfers lager dan een 6 kunnen worden gecompenseerd met hogere eindcijfers. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wens om deze categorie leerlingen geen verzwarende te geven bij het bepalen van de uitslag van het eindexamen ten opzichte van kandidaten die het examen in één schooljaar afleggen. Bij artikel I, onderdelen H en I, is een en ander nader toegelicht.

§ 6. Advies Onderwijsraad

Over het onderhavige besluit is advies van de Onderwijsraad gevraagd (advies van 19 november 1993, nr. OR 93000310/2A S). Tevens is een aantal commentaren van onderwijsorganisaties ontvangen. Waar daartoe aanleiding bestaat zal daarop worden ingegaan.

In zijn commentaar gaat de Onderwijsraad met name in op de invoering van een gemengd diploma m.a.v.o.-v.b.o. en de uitslagregeling voor examenkandidaten die een gespreid examen afleggen.

Wat betreft de aan de invoering van het gemengd diploma ten grondslag liggende uitgangspunten acht de Raad het – in tegenstelling tot

een enkele onderwijsorganisatie – in beginsel juist dat een dergelijk diploma alleen binnen een scholengemeenschap met m.a.v.o. en v.b.o. kan worden behaald. Hij vraagt zich echter af in hoeverre gemengde diplomering spoort met het huidige beleid dat gericht is op een duidelijke profilering van beide schooltypen. De veelheid aan soorten diploma's kan de overzichtelijkheid niet ten goede komen, zo stelt de Raad verder.

De ondergetekenden merken op dat het gemengd diploma m.a.v.o.-v.b.o. alleen kan worden afgegeven in een scholengemeenschap waarin m.a.v.o. en v.b.o. zijn opgenomen. Ook bij het streven naar het inbouwen van profielen in het m.a.v.o. en het v.b.o. kan de behoefte bestaan aan een gemengd diploma m.a.v.o.-v.b.o. De profileringsgedachte heeft weliswaar als doel beide onderwijssoorten meer en beter, en met name in hun onderlinge samenhang, te laten aansluiten op het vervolgonderwijs – in het bijzonder het secundair beroepsonderwijs – maar daarnaast is de profilering ook bedoeld om het eigene van beide onderwijssoorten te benadrukken. Invoering van profielen zal de behoefte aan symbiose van deze onderwijssoorten binnen scholengemeenschappen waarin m.a.v.o. en v.b.o. zijn opgenomen, niet wegnemen. Het onderhavige besluit biedt de mogelijkheid voor een dergelijk samenkomen van de twee onderwijssoorten. Wat betreft de overzichtelijkheid van de diploma's wijzen de ondergetekenden erop dat een duidelijke omschrijving is gegeven van de inhoud van het examen wat betreft de vakken, en dat het diploma m.a.v.o.-v.b.o. expliciet wordt genoemd in de diverse toelatingsvoorwaarden voor zover zij betrekking hebben op de eis van het hebben van een diploma. Hierdoor heeft naar de mening van de ondergetekenden het diploma m.a.v.o.-v.b.o. een overzichtelijke plaats gekregen tussen de andere diploma's in het v.w.o., a.v.o. en v.b.o. Wellicht ten overvloede wordt daarnaast nog gewezen op het feit dat thans reeds in een beperkt aantal gevallen diploma's m.a.v.o.-v.b.o. worden afgegeven (zie de toelichting bij artikel VI).

De Raad acht de motivering om bij het diploma m.a.v.o.-v.b.o. geen nadere voorschriften te geven omtrent het minimum aantal lessen voor het op het beroep gerichte vak te eenzijdig.

De ondergetekenden merken allereerst op dat zij de stelling van de Raad onderschrijven dat het gemengd diploma m.a.v.o.-v.b.o. volwaardig moet zijn zowel vanuit het v.b.o. als vanuit het m.a.v.o. Daaraan wordt geen afbreuk gedaan door voor het op het beroep gerichte vak geen verplichting vast te stellen ten aanzien van het minimum-aantal lessen dat moet worden gevolgd. De reden om dit niet te doen is gelegen in de eis dat van de zes examenvakken de examens voor drie vakken op het hoogste niveau, het D-programma, moeten worden afgelegd. Tevens speelt een rol de omstandigheid dat een heterogene groep leerlingen (m.a.v.o./v.b.o.) aan dit examen kan deelnemen, waardoor de balans tussen de noodzakelijke aandacht voor de algemene vakken enerzijds en de aandacht voor het op het beroep gerichte vak niet eenduidig kan worden vastgesteld. Om deze redenen is geen voorschrift voor het aantal lessen in het op het beroep gerichte vak gegeven, hetgeen echter niet betekent dat de programma-inhoud ten behoeve van het examen anders mag zijn dan in het v.b.o.

Bij de in artikel 29b, derde lid, van het Eindexamenbesluit opgenomen eis dat het examen voor het op het beroep gerichte vak volgens het C-programma dient te worden afgelegd voor zover het C-programma voor dat vak is vastgesteld, merkt de Raad op dat, indien geen C-programma voor het op het beroep gerichte vak is vastgesteld, geen diploma m.a.v.o.-v.b.o. kan worden behaald. Dit is juist; de tekst van het genoemde artikellid stelt als voorwaarde dat het op het beroep gerichte vak volgens het C-programma moet zijn afgelegd. Indien geen C-programma voor het op het beroep gerichte vak is vastgesteld, kan de v.b.o.-kandidaat het examen voor het desbetreffende vak op een ander niveau, bij voorbeeld

volgens een B-programma, afleggen. Er kan dan evenwel geen gemengd diploma worden afgegeven.

De wijzigingen met betrekking tot de uitslagregeling in geval van gespreide examinering geven de Onderwijsraad aanleiding tot, naast een instemmende beoordeling, de volgende opmerkingen.

Het is de Raad niet duidelijk of een kandidaat die in het eerste examenjaar in bij voorbeeld drie vakken examen aflegt en voor één van die vakken een onvoldoend cijfer haalt, in het tweede examenjaar, na het vaststellen van de voorlopige uitslag met inachtneming van de mogelijkheid tot compensatie, in de gelegenheid is in dat vak uit het eerste examenjaar te herkansen.

In de artikelsgewijze toelichting bij artikel I, onderdelen H en I, is omtrent de herkansingsmogelijkheid voor de kandidaat die gespreid examen heeft afgelegd, aangegeven dat is gekozen voor dezelfde benadering als in geval van een eindexamen dat in één schooljaar wordt afgelegd; dit houdt in dat de kandidaat die gespreid examen heeft afgelegd, niet alleen in zijn twee examenjaar, doch tevens in zijn eerste examenjaar het recht op herkansing voor één vak heeft. Deze categorie kandidaten kan derhalve tweemaal een herkansing afleggen, het is niet mogelijk dat de kandidaat voor een vak waarvoor hij in het eerste examenjaar examen heeft afgelegd, pas in het tweede examenjaar herkansing doet. In zowel de tekst van artikel 59, vierde lid, als de nota van toelichting is de herkansingsregeling voor deze groep kandidaten verduidelijkt.

Naar aanleiding van de opmerking van de Raad dat de uitslagregeling van artikel 49, eerste lid, betrekking heeft op een examen dat is afgelegd in één schooljaar, wordt erop gewezen dat deze uitslagregeling ten aanzien van het gespreid examen «van overeenkomstige toepassing» is verklaard. De verwijzing ziet aldus op de regeling van de uitslagbepaling en niet op het schooljaar.

De Onderwijsraad geeft voorts in overweging de regeling van de gespreide examinering van overeenkomstige toepassing te verklaren voor staatsexamenkandidaten. In reactie hierop zij medegedeeld dat deze suggestie thans wordt gezien. Indien de ondergetekenden ertoe overgaan de suggestie over te nemen, zal daartoe een aparte wijziging van het Besluit staatsexamens v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. 1978 worden opgesteld.

Ten slotte verdient het naar de mening van de Raad aanbeveling de voorliggende regeling na een periode van bij voorbeeld drie jaar aan een evaluatie te onderwerpen. De ondergetekenden zeggen toe dat aan de inspectie een rapportage zal worden gevraagd over het functioneren van de nieuwe regeling.

Een aantal organisaties – de Vereniging van besturenorganisaties van katholieke onderwijsinstellingen (VBKO) en de Besturenraad Protestants Christelijk Onderwijs – merkt op dat het voorschrift dat één op het beroep gericht vak deel uitmaakt van de examinering voor het diploma m.a.v.o.-v.b.o. te kort doet aan het eigen karakter van het voorbereidend beroeps-onderwijs. Deze organisaties stellen voor dat ten minste één op het beroep gericht vak van het gemengd diploma deel uitmaakt. Dit voorstel wordt door de ondergetekenden niet overgenomen. In de thans gekozen constructie wordt, zo menen zij, voldoende recht gedaan aan de beide componenten m.a.v.o. en v.b.o. Bovendien is bij de concretisering van het gemengd diploma m.a.v.o.-v.b.o. een relatie gelegd met het examen theoretische richting in het v.b.o. waar ook één op het beroep gericht vak wordt geëxamineerd. Het voorschrijven van minimaal twee op het beroep gerichte vakken in het kader van het diploma m.a.v.o.-v.b.o. zou tot gevolg hebben dat de mogelijkheid wordt belemmerd om aan v.b.o.-kandidaten die niet zijn geslaagd voor het examen m.a.v.o.-v.b.o. een diploma theoretische richting uit te reiken.

De Verenigde Bijzondere Scholen voor onderwijs op algemene grondslag (VBS) wijst op het blokkeren van de mogelijkheid voor samenwerkende zelfstandige scholen voor m.a.v.o. en voor v.b.o. een gemengd diploma af te geven. In antwoord wordt erop gewezen dat een zodanige mogelijkheid het systeem, zoals dat eerder in § 2 van deze toelichting is aangegeven, zou doorbreken. Immers, een school voor m.a.v.o. of voor v.b.o. zou dan een diploma m.a.v.o.-v.b.o. afgeven. Hierbij speelt tevens een rol de achterliggende gedachte bij het onderhavige besluit om de vorming van scholengemeenschappen te stimuleren. Mutatis mutandis geldt dit ook voor v.b.o.-scholen die in een verticale scholengemeenschap zijn opgenomen.

Tot slot wordt ingegaan op de opmerking van de Algemene Besturenbond (ABB), dat met het diploma m.a.v.o.-v.b.o. de toelating tot het h.a.v.o. tot de mogelijkheden zou dienen te behoren. In aanvulling op hetgeen hiervoor is gesteld over verticale scholengemeenschappen, merken de ondergetekenden op dat voor toelating tot het vierde leerjaar van de h.a.v.o. is vereist dat in ten minste zes vakken het eindexamen is afgelegd volgens het D-programma (artikel 10, tweede lid, onderdeel b, van het Inrichtingsbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.). Het diploma m.a.v.o.-v.b.o. voldoet niet aan dit vereiste. Daarbij kan tevens worden gewezen op het feit dat het h.a.v.o. een opleiding is die van theoretische aard is. Kandidaten die in het bezit zijn van het diploma m.a.v.o.-v.b.o. geven te kennen in ieder geval in één op het beroep gericht vak te zijn geïnteresseerd; doorstroming naar het secundair (lang) beroepsonderwijs ligt dan ook meer voor de hand.

§ 7. Artikelsgewijze toelichting

Artikel I, onderdeel A

Bij de Wet van 23 mei 1990 (Stb. 266, de zogenaamde SVM-wet) is in artikel 29, derde lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs het vereiste vervallen dat de minister de aanwijzing door het bevoegd gezag van bij het eindexamen te betrekken deskundigen moet goedkeuren. Achterliggende gedachte daarbij was dat het aanwijzingsbeleid van de scholen op dit punt niet tot problemen aanleiding heeft gegeven. Mede gelet op het streven naar het toekennen van meer verantwoordelijkheden aan de scholen en de vereenvoudiging van procedures, is besloten de aanwijzing van deskundigen volledig aan de scholen over te laten. Ook de beslissing omtrent een eventuele vergoeding voor de deskundigen is bij de scholen gelegd.

In verband met deze wijzigingen wordt thans artikel 3 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. daarmee in overeenstemming gebracht.

Artikel I, onderdelen B en D

Het gewijzigde artikel 28 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. regelt de mogelijkheid om in de twee afdelingen van het landbouwonderwijs de schoolcomponent en de praktijkcomponent van de op het beroep gerichte vakken als twee eindexamenvakken te laten gelden; dit betreft dan één vakinrichting met een zogenaamd verzwaard pakket. Het examenprogramma kan ook bestaan uit twee vakinrichtingen die zowel de theorie- als de praktijkcomponent omvatten. Daarnaast bestaat de keuzemogelijkheid dat één van de vakrichtingen wordt gecombineerd met agrarische techniek of agrarische bedrijfseconomie.

In de opsomming van op het beroep gerichte vakken is opgenomen het vak agrarische techniek; hierdoor kan het tweede lid van artikel 10 vervallen.

Het eindexamen theoretische richting is alleen mogelijk door op basis

van artikel 28, onderdeel b, onder 2°, één van de op het beroep gerichte vakken te vervangen door een algemeen vak.

Ten slotte is, ter uitvoering van interdepartementale afspraken inzake de Friese taal en cultuur, voor het v.b.o. het vak Friese taal als eindexamenvak opgenomen.

Artikel I, onderdeel E

Door middel van invoeging van een nieuw tweede lid in artikel 29a van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. wordt ten aanzien van het examen theoretische richting van de afdelingen administratie en handel duidelijk gemaakt dat voor dat examen slechts één op het beroep gericht kernvak dient te worden geëxamineerd. De kernvakken zijn voor deze afdelingen de vakken bedrijfsadministratie en kantoorpraktijk, respectievelijk de vakken bedrijfseconomie en verkoopbevordering. Bij de theoretische richting moet een van deze vakken worden omgewisseld in een algemeen eindexamenvak. In de afdeling administratie is het vak machineschrijven geen kernvak; voor de afdeling handel is dat het vak warenkennis. Deze vakken kunnen derhalve niet worden omgewisseld in het kader van het examen theoretische richting. Het nieuwe tweede lid van artikel 29a voorziet erin dat ook in de afdelingen administratie en handel het examen theoretische richting op de juiste wijze wordt afgelegd.

Ten aanzien van de leerling die een examen theoretische richting van een van de twee afdelingen van het voorbereidend landbouwonderwijs (de afdeling landbouw en natuurlijke omgeving en de afdeling levensmiddelen-technologie) wil afleggen, is een soortgelijke voorziening getroffen in het nieuwe derde lid van artikel 29a. De basis voor deze regeling is gelegd in het gewijzigde artikel 28 door een zodanig keuzesysteem dat steeds wordt uitgekomen op twee op het beroep gerichte kernvakken. Vóór de totstandkoming van dit besluit konden keuzen binnen deze afdelingen ertoe leiden dat het vakkenpakket slechts één op het beroep gericht vak bevatte, en de daarvan afgeleide theoretische richting dienovereenkomstig geen. Door voor beide afdelingen in het derde lid van artikel 29a hetzelfde keuzesysteem te introduceren als bij de overige v.b.o.-afdelingen blijft, ook na omwisseling van een van de twee op het beroep gerichte vakken, een zo'n vak deel uitmaken van het vakkenpakket.

Artikel I, onderdeel F

Zoals reeds in de VBO-Beleidsbrief is neergelegd en met de Tweede Kamer werd besproken, is het om verschillende redenen gewenst leerlingen van een school voor m.a.v.o. en leerlingen van een school voor v.b.o. de mogelijkheid te bieden een gemengd diploma voor beide schoolsoorten te behalen. Voorwaarde is wel dat beide schoolsoorten deel uitmaken van een scholengemeenschap. Het bieden van de hier bedoelde mogelijkheid aan leerlingen van categoriale v.b.o.- of m.a.v.o.-scholen is, zoals in § 2 reeds werd opgemerkt, derhalve niet aan de orde. Voor de leerlingen van een categoriale v.b.o.-school bestaat reeds langer de mogelijkheid een examen theoretische richting af te leggen. Evenmin kan een diploma m.a.v.o.-v.b.o. worden behaald aan een m.a.v.o.- of v.b.o.-school die deel uitmaakt van een samenwerkingsverband met een v.b.o.- respectievelijk m.a.v.o.-school.

Gelet op de eerder genoemde uitgangspunten, is voor de leerlingen die opteren voor het gemengde diploma in het tweede lid van artikel 29b het vakkenpakket omschreven en worden in het derde lid vereisten gesteld omtrent het niveau waarop de vakken dienen te worden afgelegd. Voor de v.b.o.-leerling hebben deze vereisten tot gevolg dat zwaardere eisen worden gesteld dan in het geval hij een examen theoretische richting wil afleggen. Het niveau komt kort gezegd neer op het niveau van een

m.a.v.o.-diploma: minimaal drie vakken volgens het D-programma, de overige vakken op C-niveau. Indien een v.b.o.-kandidaat (ook na herkansing) niet slaagt voor het gemengde diploma, kan hem een diploma theoretische richting worden uitgereikt. Andersom kan aan een kandidaat die opgaat voor een examen theoretische richting v.b.o. en bij afsluiting voldoet aan de vereisten voor het gemengde diploma, een gemengd diploma m.a.v.o.-v.b.o. worden uitgereikt. Dit alles alleen als is voldaan aan de algemeen geldende regelingen terzake, dat wil zeggen dat ook de schoolonderzoeken reeds op het vereiste niveau zijn afgenomen. Het is derhalve niet mogelijk dat, indien voor het op het beroep gerichte vak geen C-programma is vastgesteld, in zo'n geval het gemengd diploma kan worden behaald.

Een ander verschil met de examens theoretische richting is dat voor het gemengde diploma geen voorschrift wordt gegeven omtrent het minimaal aantal lessen voor het op het beroep gerichte vak. De reden hiervoor is de volgende. Voor de m.a.v.o.-leerling is geen verplicht aantal lessen voorgeschreven voor het op het beroep gerichte eindexamenvak. Dit is naar de mening van de ondergetekenden ook niet noodzakelijk en met het oog op het vereiste van drie vakken op D-niveau evenmin wenselijk. In verband met een gelijke behandeling is ook voor de v.b.o.-leerling van een lessenvoorschrift afgezien.

Artikel I, onderdeel G

In artikel 38, tweede lid, van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. wordt tot uitdrukking gebracht dat aan de inspectie tevens worden gezonden de cijfers voor de schoolonderzoeken die de betrokken kandidaat alsnog heeft afgelegd.

Artikel I, onderdelen H en I

Artikel 49, tweede lid, van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. stelde tegenover de mogelijkheid om het eindexamen gespreid over twee schooljaren af te leggen, het inleveren van de compensatiemogelijkheid. De achterliggende gedachte bij het inleveren van de compensatiemogelijkheid was dat het examen door de spreiding over twee jaren wordt vergemakkelijkt. Kandidaten die aantoonbaar door chronische ziekte of een andere vorm van overmacht niet in staat zijn om lange tijd onderwijs in het laatste schooljaar te volgen, spreiden evenwel hun examen niet om het te vergemakkelijken, maar omdat zij niet in staat zijn zich in één jaar op een geheel eindexamen voor te bereiden en dat af te leggen. Het is naar het oordeel van de ondergetekenden redelijk deze kandidaten hun compensatie te laten behouden.

Ten aanzien van kandidaten aan een school voor v.a.v.o. wordt de mogelijkheid tot het doen van gespreid examen beperkt tot de kandidaten die de bedoeling hebben in één keer eindexamen af te leggen in al hun examenvakken. Zij dienen daartoe hun voornemen aan het begin van het laatste schooljaar duidelijk te hebben gemaakt aan het bevoegd gezag; op welke wijze dat kan geschieden, behoeft niet te worden voorgeschreven. Zou een dergelijke beperking niet worden aangebracht, dan zou voor iedere v.a.v.o.-kandidaat de weg open staan om een beroep te doen op de compensatiemogelijkheid. De controle op de juistheid van de beweringen dat sprake is van langdurige ziekte of een overmachtssituatie wordt overgelaten aan het bevoegd gezag. Gedacht kan bij voorbeeld worden aan het overleggen van een doktersverklaring.

In beginsel dient het bevoegd gezag te hebben toegestaan in de gespreide examinering vóórdat met het afleggen van de centrale examens wordt begonnen. In de praktijk zal reeds voor aanvang van de eerste schoolonderzoeken duidelijk zijn voor welke kandidaten de mogelijkheid van gespreide examinering is toegestaan. Er kunnen zich situaties

voordoen – of omstandigheden bekend worden – na de aanvang van het eerste tijdvak, die zouden kunnen hebben geleid tot een beslissing van het bevoegd gezag tot gespreide examinering, indien die situaties of omstandigheden reeds voor het eerste tijdvak bekend zouden zijn geweest. Het bevoegd gezag kan in een dergelijke bijzondere situatie ook na aanvang van het eerste tijdvak toestemming geven voor gespreide examinering, zolang de betrokken kandidaat nog niet in al zijn eindexamenvakken het examen heeft afgelegd. Op deze wijze wordt een kandidaat die pas later in een dergelijke situatie terechtkomt door omstandigheden die hij niet heeft kunnen beïnvloeden, gelijk behandeld als een kandidaat ten aanzien van wie reeds voor het eerste tijdvak een beslissing omtrent gespreide examinering kon worden genomen.

Wat betreft de mogelijkheid van herkansing voor de kandidaat die gespreid examen heeft afgelegd, is gekozen voor een in beginsel zelfde benadering als in geval van een eindexamen dat in één schooljaar wordt afgelegd. Er is evenwel een aantal verschillen, voortvloeiend uit de aard van het gespreide examen. Zo wordt na het eerste examenjaar geen uitslag bepaald, worden geen gegevens aan de minister verstrekt (wel aan de inspectie), worden geen certificaten uitgereikt voor de met goed gevolg afgelegde examens per vak en wordt evenmin een cijferlijst uitgereikt. De regeling van de herkansing is wel in haar geheel van toepassing in beide examenjaren; concreet houdt dit in dat de kandidaat in het eerste examenjaar in één vak herkansing kan doen, en in het tweede examenjaar eveneens in één vak kan herkansen. Indien een kandidaat die gespreid examen doet, slechts een herkansing zou kunnen doen aan het einde van het tweede examenjaar, zou dat tot gevolg hebben dat hij gedurende het gehele tweede examenjaar de vakken waarvoor herkansing mogelijk is, dient bij te houden. De kandidaat zou dan in dat tweede jaar worden belast met de voorbereiding voor een examen dat al zijn examenvakken omvat, hetgeen zich niet verdraagt met de strekking van het gespreid examen. Voor het recht op herkansing in het eerste examenjaar wordt er overigens nog op gewezen dat dat recht ontstaat op het moment waarop de eindcijfers voor de in dat examenjaar afgelegde vakken voor de eerste maal zijn vastgesteld; een uitslag kan na het eerste examenjaar immers nog niet worden bepaald. In het aan artikel 59 toegevoegde vierde, vijfde en zesde lid is dit uitgeschreven. De strekking van het derde lid is te voorkomen dat een kandidaat in een bepaald examenvak in zowel het eerste als het tweede schooljaar examen aflegt, waarbij dan in beide jaren het recht op herkansing zou kunnen worden gebruikt.

Het zevende lid ten slotte geeft aan dat reeds aan het einde van het eerste examenjaar de uitslag kan worden bepaald. Op basis van die uitslag kunnen dan certificaten worden uitgereikt. Dit is in het bijzonder bedoeld om kandidaten van wie aan het einde van dat eerste examenjaar vaststaat dat zij, gelet op de behaalde cijfers voor de dan afgelegde examens, na het tweede examenjaar zeker niet kunnen slagen, de mogelijkheid te bieden om bij voorbeeld opnieuw deel te nemen aan een examen of de school te verlaten.

Voor kandidaten van scholen voor voortgezet speciaal onderwijs die staatsexamen voor alle examenvakken willen afleggen en dat door ziekte of overmacht niet in één jaar kunnen verwezenlijken, wordt een zelfde regeling getroffen als voor de kandidaten van dagscholen. Op grond van artikel 45 van het Besluit staatsexamens v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. 1978 zal bij ministeriële regeling hierin worden voorzien.

Artikel II

Nu de mogelijkheid bestaat om – onder bepaalde, hiervoor bij onderdeel F van artikel I aangegeven, voorwaarden – een gemengd diploma m.a.v.o.-v.b.o. te behalen, dient ten aanzien van de toelating tot het tweede fase beroepsonderwijs rekening te worden gehouden met dat

gemengd diploma. Dit artikel bevat de daartoe strekkende wijzigingen van het Inrichtingsbesluit dagscholen m.b.o., waarbij tot uitdrukking is gebracht dat het bezit van een diploma m.a.v.o.-v.b.o. wordt gelijkgesteld met dat van een diploma m.a.v.o., met andere woorden men kan dan worden toegelaten tot de desbetreffende afdeling van het tweede fase beroepsonderwijs.

Artikelen III en V

Zoals in de toelichting bij artikel I, onderdeel F, reeds is opgemerkt, is voor leerlingen die een gemengd diploma willen behalen, niet voorgescreven hoeveel lessen in het op het beroep gerichte vak zij dienen te volgen.

De artikelen III en V leggen een en ander vast. Artikel V doet dat in de vorm van een overgangsregeling, hetgeen verband houdt met artikel 38, tweede lid, van het Inrichtingsbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o., dat bepaalt dat de bepalingen van het Besluit v.b.o./l.a.v.o., die voorschriften inhouden omtrent het aantal lessen dat gedurende de cursus in vakken ten minste moet worden verzorgd, van overeenkomstige toepassing blijven tijdens de schooljaren waarop de artikelen 11a tot en met 11f van de Wet op het voortgezet onderwijs nog niet van toepassing zijn. Deze bepaling regelt eveneens dat de in het Besluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. opgenomen lessentabel voor het m.a.v.o. op dezelfde wijze van toepassing blijft. Deze tabel laat, naast de daarin voorgescreven lessen en de diverse vakken, voldoende ruimte over voor de lessen in het op het beroep gerichte vak. Een voorziening voor afwijking van deze voorschriften is dan ook niet noodzakelijk. Blijkens de inwerkingtreddingsbepaling van het eerdergenoemde Inrichtingsbesluit vervalt artikel 38, tweede lid, van dat besluit met ingang van 1 augustus 1995. Een en ander houdt verband met de invoering van de basisvorming, die met ingang van genoemde datum op alle scholen zal zijn afgerond (zie artikel VI, onderdeel A, eerste lid, onder b, van de wet van 27 mei 1992, Stb. 270, houdende wijziging van onder meer de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op het basisonderwijs in verband met de invoering van basisvorming in het voortgezet onderwijs, de invoering van kerndoelen in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs en de invoering van het voorbereidend beroepsonderwijs).

Artikel IV

Zoals reeds is vermeld in de toelichting bij artikel I, onderdelen H en I, wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om de verouderde term «voortgezet buitengewoon onderwijs» in artikel 45 van het Besluit staatsexamens v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. 1978 te vervangen door de term die in de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs is opgenomen.

Artikel VI

Op basis van het vervallen artikel 26 van de Wet op het voortgezet onderwijs is reeds gedurende een aantal jaren aan enkele scholengemeenschappen voor m.a.v.o. en v.b.o. toestemming gegeven hun onderwijscurriculum zodanig in te richten, dat een mengvorm van l.b.o.-schoolsoorten en -afdelingen en van m.a.v.o. en l.b.o. (sinds 1 augustus 1992: van m.a.v.o. en v.b.o.) werd geschapen. De door deze «experimenterende» scholen afgegeven diploma's kunnen worden beschouwd als een voorloper van het door middel van het onderhavige besluit ingevoerde gemengde diploma.

De omschakeling voor deze scholen van het door hen gehanteerde systeem naar het systeem van de gemengde diplomering overeenkomstig

de nieuwe bepalingen van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. vergt enige tijd. De leerlingen die in het schooljaar 1993-1994 tot de scholengemeenschap werden toegelaten en willen deelnemen aan het hier bedoelde afwijkende programma, doen examen volgens die afwijkende regeling in het schooljaar 1996-1997. Voor degenen van hen die dat examen in dat jaar niet hebben behaald, bestaat een laatste mogelijkheid dat alsnog in een bezemexamen te realiseren in 1998. Met ingang van 1 augustus 1998 zal ook voor de hier bedoelde scholen de nieuwe regeling met betrekking tot het gemengde diploma in volle omvang in werking treden. Het bevoegd gezag heeft derhalve in de periode na de inwerkingtreding van het onderhavige besluit de mogelijkheid om de leerlingen die uiterlijk in het schooljaar 1993-1994 zijn toegelaten, ofwel het experimentele onderwijsprogramma aan te bieden, ofwel het onderwijs dat leidt tot het thans ingevoerde gemengde diploma. Wellicht ten overvloede wordt er nog op gewezen, dat ook de hier bedoelde scholengemeenschappen in ieder geval hun onderwijs aanpassen aan de basisvorming.

Artikel VII

De wijzigingen, opgenomen in de artikelen I en III van het onderhavige besluit, dienen te worden voorgehangen bij de Staten-Generaal. De artikelen II, V en VI kunnen in beginsel direct in werking treden, doch gelet op de samenhang met de in de «voorhang-artikelen» geregelde materie, wordt ook in hun inwerkingtreding bij koninklijk besluit voorzien. Artikel IV kan zonder bezwaar direct in werking treden; het betreft hier een technische aanpassing.

Artikel VIII

Sinds de plaatsing in het Staatsblad van het Eindexamenbesluit is dat besluit negen keer gewijzigd. De leesbaarheid van het Eindexamenbesluit is naar het oordeel van de ondergetekenden gediend met een integrale herplaatsing waarin al die wijzigingen zijn verwerkt.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
J. M. M. Ritzen

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
P. Bukman